

GÖRÜŞ FORMU*

Görüş Bildiren Kurum: TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI

Taslağın Geneli Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik Taslağı ile çevre yönetimi hizmetlerinin daha etkin yürütülmesi, çevre mevzuatına uyum süreçlerinin güçlendirilmesi ve çevre danışmanlık firmalarının sorumluluklarının artırılması amaçlanmaktadır. Özellikle çevresel uygunsuzlukların takibi, raporlanması ve Bakanlığa bildirilmesine ilişkin düzenlemeler ile çevre yönetimi hizmetlerinin daha sistematik hale getirilmesinin hedeflendiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte taslakta yer alan bazı düzenlemelerin uygulamada belirsizliklere, çevre danışmanlık firmaları açısından ağır sorumluluklara ve sektörde çeşitli mağduriyetlere yol açabileceği değerlendirilmektedir.

6235 sayılı TMMOB Kanunu ve Danıştay Altıncı Dairesinin E:2020/490 ve E:2020/527 sayılı dosyalarında açılan davalarda, sırasıyla Dairenin 20/10/2021 tarih ve E:2020/490, K:2021/11631; E:2020/527, K:2021/11630 sayılı kararlarına istinaden, taslakta yer alan Büro Tescil Belgesi (BTB) zorunluluğunu Odamız kararlilikla savunmaktadır. Odamızın, yasal yetkileri çerçevesinde bu tescil süreçlerinde TMMOB Asgari Brüt Ücret tarifesi ve sigorta primlerini titizlikle denetleyecek olması, yönetmeliğin teknik, mali ve hukuki maddeleri arasında kopmaz bir mali zincir kurulmasını zorunlu kılmaktadır. Sunduğumuz tüm madde önerileri, bu yasal zincirin halkalarını tamamlayarak sektörü cezalandırıcı bir yapıdan, proaktif ve sürdürülebilir bir mühendislik modeline taşımayı amaçlayan kapsamlı bir çözümler bütünüdür.

Bu doğrultuda öncelikle, çevre mühendislerinin insani ve mesleki onura yakışır bir ücret alabilmesi, danışmanlık firmalarının işletmelerden tahsil edeceği asgari fiyat tarifesiyle bağlıdır. Taslak metindeki mevcut düşük oranlar, artan istihdam ve işletme maliyetlerini karşılamaktan uzaktır. Firmaların yasal olarak TMMOB Çevre Mühendisleri Odası BTB şartlarının sağlanabilmesi için, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yürütülen Çevre İzin ve Lisans ile ÇED Uygulamalarında Faaliyetlerin Kategorize Edilmesi Projesi (ÇEHKEP) kapsamında yapılacak geniş kapsamlı mevzuat çalışması öncesinde gelir kalemlerinin EK-1 işletmeler için Asgari Ücret'in yüzde yetmişine, EK-2 işletmeler için ise Asgari Ücretin yüzde ellisine yükseltilmesi ekonomik bir zorunluluktur. Bu mali yapıyı korumak ve haksız fiyat rekabetini kökten bitirmek amacıyla mevzuata "Ödeme Belgesi" (banka dekontu vb.) kavramı dahil edilmiştir. Fatura ile birlikte ödeme belgesinin de aylık raporlarda ve saha denetimlerinde ibraz edilmesi zorunluluğu, sanayici/işletmeci nezdinde güçlü bir mali disiplin yaratacaktır. Denetim anında bu belgelerin çapraz kontrol edileceğini ve eksikliğinin doğrudan bir "uygunsuzluk" cezasına yol açacağını bilen sanayicinin ödeme süreçlerine yaklaşımı olumlu yönde etkilenecek; böylece hem kayıt dışılığın önüne geçilecek hem de çevre danışmanına hak ettiği ücretin zamanında ödenmesi yasal bir refleks haline gelecektir.

Çevre yönetimi, kirlilik oluştuktan sonra cezalandırmayı değil, kaynağında önlenmesini esas alır. Mevcut taslakta çevre mühendislerine ve

GÖRÜŞ FORMU*

danışmanlık firmalarına adeta birer "ihbar mekanizması" rolü biçen, sahada tespit edilen her aykırılığın teknik çözüm üretilmeden doğrudan Bakanlığa bildirilmesini zorunlu kılan yaklaşım, çevre yönetim hizmetlerini işlevsizleştirmektedir. Çevre mühendisinin temel misyonu rehberlik etmek, yazılı bilgilendirme yapmak ve sanayicinin teknik çözüm ortağı olmaktır. Bu doğrultuda, işletmelerde tespit edilen uygunsuzluklara çevresel risk derecesine göre makul bir "Termin Süresi" tanınması, yaptırımların ise ancak bu sürenin aşılması halinde devreye sokulması gerekmektedir. Böylece sanayiciye kalıcı yatırımlar yapması için alan tanınırken, yönetmeliğin önleyici ruhu ile teknik gerçekler arasında hukuki bir uyum sağlanacaktır.

Özetle, TMMOB Çevre Mühendisleri Odası olarak sunduğumuz bu değişiklik önerileri hayata geçtiğinde; mali açıdan hak ettiği geliri elde eden danışmanlık firmaları, gelişmiş özlük hakları güvencesine kavuşmuş, motivasyonu yüksek çevre mühendisleri istihdam edecektir. Bu mühendisler ise sanayiciye ceza kestirmek için değil, termin planlarıyla çevre kirliliğini sahada fiilen çözmek için rehberlik yapacaktır. Böylece Bakanlığımızın sahadaki denetim yükü hafifleyecek ve çevre mevzuatına uyum oranları en üst seviyeye çıkacaktır.

Çevre yönetim hizmetlerinin geleceğini güvence altına alan, cezalandırıcı değil geliştirici, sanayiye teşvik eden ve mutlak kamu yararını gözetken bu bütüncül revizyon önerilerimiz tarafınıza sunulmuştur.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
Tanımlar ve kısaltmalar MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen; e) Çevre danışmanlık firması: Çevre yönetimi hizmeti vermesi için Bakanlık tarafından yetkilendirilen tüzel kişiyi,	Tanımlar ve kısaltmalar MADDE 4-(1) Bu Yönetmelikte geçen; c) Çevre danışmanlık firması: Çevre yönetimi hizmeti kapsamında usul ve esasları bu yönetmelikle belirlenen başvuruları yapan, her türlü rapor ve teknik belgeyi hazırlamaya yetkili ve bunlardan sorumlu olan, aylık faaliyet raporunda aykırılıkları tespit ederek Bakanlığa bildirmekle yükümlü olan, hizmet verdiği tesis ve işletme çalışanlarına ve sorumlularına çevresel konularda eğitim veren, nitelik ve nicelikleri bu yönetmelikle belirlenen mühendislik ve fen fakültesi mezunlarından çevre yönetimi hizmeti yeterlik	MADDE 4-(1) Bu Yönetmelikte geçen; c) Çevre danışmanlık firması: Çevre yönetimi hizmeti kapsamında usul ve esasları bu Yönetmelikle belirlenen başvuruları yapan, her türlü rapor ve teknik belgeyi hazırlamaya yetkili ve bunlardan sorumlu olan, aylık faaliyet raporunda aykırılıkları tespit ederek Bakanlığa bildirmekle yükümlü olan, hizmet verdiği tesis ve işletme çalışanlarına ve sorumlularına çevresel konularda eğitim veren, işletmelerde tespit edilen uygunsuzlukları ve aykırılıkları mevzuat kapsamında değerlendirerek işletmeyi yazılı olarak bilgilendiren ve çevre mevzuatına

GÖRÜŞ FORMU*

hizmeti vermek üzere Bakanlık tarafından çevre yönetimi hizmeti yeterlik belgesi verilerek yetkilendirilen çevre mühendisi dışındaki kişiyi,	belgesine sahip olan personeli bünyesinde çalıştıran, ortaklık payı bakımından ortaklarının yüzde ellisinden fazlası çevre yönetimi hizmeti yeterlik belgesine sahip ve Bakanlık tarafından yetkilendirilen tüzel kişiliği, s) Yetkilendirilmiş kişi: Çevre yönetimi hizmeti vermek üzere Bakanlık tarafından çevre yönetimi hizmeti yeterlik belgesi verilerek yetkilendirilen, üniversitelerin mühendislik veya fen fakültelerinin bu yönetmelikte belirlenen bölümlerinden mezun olan kişiyi, t) Aykırılık: Çevre danışmanlık firmalarının çevre yönetimi hizmeti verdiği işletmelerin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği hükümlerine tabi olup olmadığı, ÇED kararları/görüşlerinde değişiklik yapılması gereken durumların olup olmadığı ile Geçici Faaliyet Belgesi ve/veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi olup olmadığı, belgesi yoksa başvuru sürecini başlatıp başlatmadığı ve/veya çevre izin lisans belgesinde değişiklik yapılması gereken durumları, u) Uygunsuzluk: Çevre yönetimi hizmeti verilen işletmelerin çevre mevzuatına uygun olmayan durumları,	uyum konusunda rehberlik eden, nitelik ve nicelikleri bu yönetmelikle belirlenen mühendislik ve fen fakültesi mezunlarından çevre yönetimi hizmeti yeterlik belgesine sahip olan personeli bünyesinde çalıştıran, ortaklık payı bakımından ortaklarının yüzde ellisinden fazlası çevre yönetimi hizmeti yeterlik belgesine sahip ve Bakanlık tarafından yetkilendirilen tüzel kişiliği, u) Uygunsuzluk: Çevre yönetimi hizmeti verilen işletmelerin çevre mevzuatına uygun olmayan ve işletme tarafından yapılan ödemeyi gösteren ödeme belgesinin danışmanlık firmasına sunulmaması durumlarını v) Ödeme Belgesi: Danışmanlık hizmeti karşılığında yapılan ödemenin gerçekleştiğini gösteren ve gerektiğinde ibraz edilmek üzere muhafaza edilen belgeyi ifade eder. Ödeme belgesi; banka dekontu, kıymetli evrak (çek), EFT/havale makbuzu, kredi kartı slipi veya ödeme çıktısı, POS cihazı fişi ile elektronik ödeme sistemlerinden alınan ödeme kayıtları gibi ödeme işleminin gerçekleştirildiğini belgeleyen belgeleri kapsar.
--	--	--

GÖRÜŞ FORMU*

Değerlendirme		
Çevre danışmanlığı, işletmelerin cezai müeyyidelerle karşılaşmadan önce eksikliklerini bilimsel ve teknik yöntemlerle gidermesini sağlayan bir köprüdür. Rehberlik rolünün tanımda açıkça belirtilmesi, firmaların işletmelere sadece "ne yapmamaları gerektiğini" değil, mevzuata uyum için "nasıl yapmaları gerektiğini" gösteren birer çözüm ortağı olmasını yasal olarak teşvik edecektir. İşletmelerin çevre mevzuatındaki dinamik ve karmaşık değişiklikleri tek başına takip edip uygulaması zordur. Çevre danışmanlık firmalarının "rehberlik" misyonunun öne çıkarılması, sanayicinin çevre yatırımlarını doğru ve verimli planlamasını sağlayacak, çevreye uyum maliyetlerini düşürecek ve ülke genelinde mevzuata uyum oranını artıracaktır. Taslak metindeki mevcut tanım, uygunsuzluğu sadece işletmenin sahada mevzuata aykırı fiziksel veya idari durumları olarak ele almaktadır. Odamızın önerisinde ise "işletme tarafından yapılan ödemeyi gösteren ödeme belgesinin danışmanlık firmasına sunulmaması" durumu da yasal bir uygunsuzluk olarak tanıma dahil edilmiştir. Çevre danışmanlık hizmeti, kamusal sağlığı ve doğayı koruyan çok kritik bir denetim mekanizmasıdır. Ancak sahadaki tecrübelerimiz, çevre danışmanlık firmalarının ve dolayısıyla bünyelerinde çalışan çevre mühendislerinin, hizmet verdikleri tesislerden hak ettikleri ücretleri zamanında alamadıklarını veya asgari ücret tarifesinin altında çalıştırılmaya zorlandıklarını göstermektedir. Hizmet bedelinin ödendiğine dair belgenin (banka dekontu vb.) sunulmaması bir "mevzuat uygunsuzluğu" olarak kabul edildiğinde, sistem üzerinden Bakanlıkça takip edilebilecek ve haksız rekabetin, kayıt dışılığın ve emeğin sömürülmesinin önüne geçilecektir. Çevre yönetimi hizmet bedellerinin takibi ve denetimi yasal bir zemine oturtulurken, hangi evrakların resmi olarak "ödeme" kabul edileceğinin karmaşaya yol açmadan belirlenmesi gerekir. Önerilen tanım; banka dekontundan elektronik ödeme sistemlerine kadar günümüz finansal araçlarının tamamını kapsayarak gri alan bırakmamakta ve idari denetimlerde hukuki netlik sağlamaktadır.		
MADDE 6- (1) Çevre Yönetimi Hizmeti Yeterlik Belgesi; b) (Danıştay Dördüncü Dairesinin 14/10/2025 tarihli ve E.:2023/11541;	MADDE 6-(1) Çevre Yönetimi Hizmeti Yeterlik Belgesi; b) Üniversitelerin çevre mühendisliği hariç diğer mühendislik bölümlerinden veya	MADDE 6-(1) Çevre Yönetimi Hizmeti Yeterlik Belgesi; (3) Çevre danışmanlık firması yeterlik belgesi;

GÖRÜŞ FORMU*

K.:2025/5245 sayılı kararı ile iptal bent; Üniversitelerin çevre mühendisliği hariç diğer mühendislik bölümlerinden veya ilgili fakültelerin fizik, kimya, biyoloji, biyokimya, jeoloji bölümlerinden mezun olanlardan; çevre mühendisliği, çevre bilimleri, çevre teknolojileri veya çevre yönetimi konularında tezli lisansüstü eğitim almış olanlara mezuniyet belgeleriyle,) (3) Çevre danışmanlık firması yeterlik belgesi; a) (Danıştay Dördüncü Dairesinin 14/10/2025 tarihli ve E.:2023/11532; K.:2025/5244 sayılı kararı ile iptal; Mesleği ile ilgili tam süreli istihdam edilen, 4/5 oranında birinci fıkranın (a) bendi uyarınca çevre mühendisi olarak belgelendirilen en az beş personelden oluşan ve bunlardan;) 1) En az birinin çevre ile ilgili yedi yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip koordinatör olduğu, 2) En az birinin çevre ile ilgili beş yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip olduğu, 3) En az birinin çevre ile ilgili üç yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip olduğu, 4) (Danıştay Dördüncü Dairesinin	ilgili fakültelerin fizik, kimya, biyoloji, biyokimya, jeoloji bölümlerinden mezun olanlardan; çevre mühendisliği, çevre bilimleri, çevre teknolojileri veya çevre yönetimi konularında tezli lisansüstü eğitim almış olanlara mezuniyet belgeleriyle, (3) Çevre danışmanlık firması yeterlik belgesi; a) Tam süreli istihdam edilen, 4/5 oranında birinci fıkranın (a) bendi uyarınca çevre mühendisi olarak belgelendirilen en az beş personelden oluşan ve bunlardan; 1) En az birinin çevre ile ilgili yedi yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip koordinatör olduğu, 2) En az birinin çevre ile ilgili beş yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip olduğu, 3) En az birinin çevre ile ilgili üç yıl ve üzeri mesleki tecrübeye sahip olduğu, 4) Diğerlerinin birinci fıkranın (a) veya (b) bendi uyarınca belgelendirilen yeni mezun personel olabileceği. b) Geçerli yer uygunluk yazısı bulunan, c) Çevre ile ilgili mühendislik,	4) Diğerlerinin birinci fıkranın (a) veya (b) bendi uyarınca belgelendirilen yeni mezun personel olabileceği. b) Geçerli yer uygunluk yazısı bulunan, c) Çevre ile ilgili mühendislik, müşavirlik, araştırma geliştirme, etüt, fizibilite, proje, rapor, eğitim ve benzeri konularda çalışıldığını gösteren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi bulunan, d) Firmanın yeterlik belgesi kapsamında görev alacak çevre mühendislerinin kaydedildiği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Çevre Mühendisleri Odasından alınan geçerli Büro Tescil Belgesi bulunan, firmalara, sistem üzerinden başvuru yapmaları halinde verilir.
--	---	---

GÖRÜŞ FORMU*

14/10/2025 tarihli ve E.:2023/11532; K.:2025/5244 sayılı kararı ile iptal ibare; Diğerlerinin) birinci fıkranın (a) veya (b) bendi uyarınca belgelendirilen yeni mezun personel olabileceği. b) Geçerli yer uygunluk yazısı bulunan, c) Çevre ile ilgili mühendislik, müşavirlik, araştırma geliştirme, etüt, fizibilite, proje, rapor, eğitim ve benzeri konularda çalışıldığını gösteren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi bulunan, firmalara, sistem üzerinden başvuru yapmaları halinde verilir. (4) Personelin hastalık veya doğum nedeniyle izne ayrılması ve bu durumu resmi belge ile sistem üzerinden bildirmesi halinde; hizmet verilen işletmelere diğer personel tarafından 7 nci maddenin ikinci veya üçüncü fıkrasında yer alan hizmet süreleri kapsamında hizmet verilebilmesi koşulu ile çevre yönetim biriminde veya firmada en fazla 120 gün ikinci veya üçüncü fıkra da geçen, koordinatör hariç personel sayısı ve tecrübesi ile ilgili yeterlik şartları aranmaz. (5) (Danıştay Dördüncü Dairesinin 14/10/2025 tarihli ve E.:2023/11532; K.:2025/5244 sayılı kararı ile iptal fıkra; Birinci fıkra kapsamında yeterlik	müşavirlik, araştırma geliştirme, etüt, fizibilite, proje, rapor, eğitim ve benzeri konularda çalışıldığını gösteren Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi bulunan, d) Firmanın yeterlik belgesi kapsamında görev alacak çevre mühendislerinin kaydedildiği, Türkiye Mühendis ve Mimarlar Odası Birliği Çevre Mühendisleri Odasından alınan geçerli Büro Tescil Belgesi bulunan, firmalara, sistem üzerinden başvuru yapmaları halinde verilir. (4) Personelin hastalık veya doğum nedeniyle izne ayrılması ve bu durumu resmi belge ile sistem üzerinden bildirmesi halinde; hizmet verilen işletmelere diğer personel tarafından 7 nci maddenin ikinci veya üçüncü fıkrasında yer alan hizmet süreleri kapsamında hizmet verilebilmesi koşulu ile çevre yönetim biriminde veya firmada ilgili mevzuatında belirtilen yasal sürelerde ikinci veya üçüncü fıkra da geçen, koordinatör hariç personel sayısı ve tecrübesi ile ilgili yeterlik şartları aranmaz. (5) Birinci fıkra kapsamında yeterlik belgesi alacak personel ile üçüncü fıkra kapsamında yeterlik belgesi alacak firmanın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde adı geçen yetkililerinin kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir.	(5) "Birinci fıkra kapsamında yeterlik belgesi alacak personel ile üçüncü fıkra kapsamında yeterlik belgesi alacak firmanın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde adı geçen yetkililerinin; devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk ile terör suçları nedeniyle kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir."
--	---	--

GÖRÜŞ FORMU*

<i>belgesi alacak personel ile üçüncü fıkra kapsamında yeterlik belgesi alacak firmanın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde adı geçen yetkililerinin kamu görevinden çıkarılmamış olması gerekir.)</i>		
Değerlendirme		
Kamu görevinden çıkarılma (ihraç) işlemi, devlet memurları mevzuatı kapsamında çok farklı idari, disiplinler veya olağanüstü süreçlerin sonucunda gerçekleşebilmektedir. Çevre yönetimi ve danışmanlık hizmeti gibi serbest meslek icra edilen bir alanda, kişinin çalışma hürriyetini tamamen elinden alacak bir kısıtlamanın sınırları net çizilmelidir. Odamızın önerisiyle; kısıtlama getirilecek suç kapsamı "devletin güvenliğine, anayasal düzene, milli savunmaya, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk ile terör suçları" şeklinde açıkça sayılarak yasal netlik sağlanmış ve ölçülülük ilkesi korunmuştur.		
Yükümlülükler MADDE 7 (3) Çevre danışmanlık firmalarının yükümlülükleri şunlardır: p) İşletmeler ile yapılan sözleşmeleri 17 nci madde kapsamında Bakanlığın belirleyeceği asgari fiyat tarifesi üzerinden yapmak ve sözleşmede belirtilen fiyatın sağlandığına dair faturanın numarasını ve tarihini bir sonraki ay için hazırlanan aylık faaliyet raporuna yazmak, yetkili makam tarafından denetimlerde talep edilmesi halinde faturayı sunmak.	Yükümlülükler MADDE 7 (3) Çevre danışmanlık firmalarının yükümlülükleri şunlardır: p) İşletmeler ile yapılan sözleşmeleri 17 nci madde kapsamında Bakanlığın belirleyeceği asgari fiyat tarifesi üzerinden yapmak ve sözleşmede belirtilen fiyatın sağlandığına dair <u>işletme tarafından yapılan</u> <u>ödemeyi gösteren ödeme belgesini o ay için hazırlanan aylık faaliyet raporuna eklemek ve ilgili faturanın numarasını ve tarihini bir sonraki ay için hazırlanan aylık faaliyet raporuna yazmak, yetkili makam tarafından denetimlerde talep edilmesi halinde faturayı</u>	Yükümlülükler MADDE 7 (3) Çevre danışmanlık firmalarının yükümlülükleri şunlardır: p) İşletmeler ile yapılan sözleşmeleri 17 nci madde kapsamında Bakanlığın belirleyeceği asgari fiyat tarifesi üzerinden yapmak ve sözleşmede belirtilen fiyatın sağlandığına dair işletme tarafından yapılan ödemeyi gösteren ödeme belgesini o ay için hazırlanan aylık faaliyet raporuna eklemek ve ilgili faturanın numarasını ve tarihini bir sonraki ay için hazırlanan aylık faaliyet raporuna yazmak, yetkili makam tarafından denetimlerde talep

GÖRÜŞ FORMU*

(4) Koordinatörün yükümlülükleri şunlardır: b) (Danıştay Dördüncü Dairesinin 14/10/2025 tarihli ve E.:2023/11532; K.:2025/5244 sayılı kararı ile iptal bent; <i>Personel ile birlikte çevre izni veya çevre izin ve lisans başvurularını ilgili sistem üzerinden onaylamak.</i>) (5) İşletmelerin yükümlülükleri şunlardır: a) (Danıştay Dördüncü Dairesinin 14/10/2025 tarihli ve E.:2023/11532; K.:2025/5244 sayılı kararı ile iptal bent; <i>Personelin etkin bir şekilde çalışması için gerekli araç, gereç ve uygun çalışma mekânını sağlamak ve bu hususta gerekli düzenlemeleri yapmak, çevre yönetimi hizmeti kapsamında talep edilen bilgi ve belgeleri zamanında temin etmek.</i>)	sunmak. r) Çevre Kanununun ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasındaki bildirim yükümlülüğünü yerine getirmek, işletmede tespit edilen aykırılıkları aylık faaliyet raporuna yazmak ve en geç 30 gün içinde Bakanlığa bildirmek. (4) Koordinatörün yükümlülükleri şunlardır: b) Personel ile birlikte çevre izni veya çevre izin ve lisans başvurularını ilgili sistem üzerinden onaylamak. (5) İşletmelerin yükümlülükleri şunlardır: a) Personelin etkin bir şekilde çalışması için gerekli araç, gereç ve uygun çalışma mekânını sağlamak ve bu hususta gerekli düzenlemeleri yapmak, çevre yönetimi hizmeti kapsamında talep edilen bilgi ve belgeleri zamanında temin etmek.	edilmesi halinde faturayı ve ödeme belgesini sunmak, r) Çevre Kanununun ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasındaki bildirim yükümlülüğünü yerine getirmek, işletmede tespit edilen aykırılık ve uygunsuzlukları aylık faaliyet raporuna yazmak, uygunsuzluğun çevresel etkisinin önemine göre en fazla 90 gün içinde giderilmesi için işletme sahibine veya sorumlusuna uygunsuzlukların giderilmesine yönelik önerilerde bulunarak termin süresi vermek, uygunsuzluğun süresi içinde giderilmemesi halinde uygunsuzluğu yazılı olarak İl Müdürlüğüne bildirmek.
Değerlendirme		
Denetimlerde talep edilmesi halinde fatura ve ödeme belgesinin ibraz edilmesi, sanayici/işletmeci nezdinde çok güçlü bir mali disiplin yaratacaktır. Sanayici, Bakanlık denetiminde bu iki belgenin çapraz kontrol edileceğini ve eksikliğinin doğrudan bir 'uygunsuzluk' cezasına yol açacağını bildiği için, çevre danışmanlık firmasına yapması gereken ödemeleri ertelemekten ve tam zamanında yapma eğilimi gösterecektir. Bu		

GÖRÜŞ FORMU*

durum, sektördeki tahsilat krizini çözecek ve mühendislik emeğinin mali güvencesini doğrudan olumlu etkileyecektir. Yapılacak düzenleme ile Anayasamızın 49. maddesinde yer alan hükümde bu düzenlemeye destek olacaktır.

MADDE 49- Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.

(Değişik: 3/10/2001-4709/19 md.) Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

Taslak metinde, işletmede tespit edilen her türlü aykırılığın 30 gün içinde doğrudan Bakanlığa bildirilmesi öngörülmektedir. Bu yaklaşım, danışmanlık firmalarını mühendislik çözümü üreten yapılar olmaktan çıkarıp, sadece birer ihbar mekanizması haline getireceği düşünülmektedir. Odamızın önerisinde yer alan "uygunsuzluğun çevresel etkisinin önemine göre en fazla 90 gün içinde giderilmesi için... termin süresi vermek" ibaresi, çevre yönetimi hizmetinin ruhuna uygundur. Amaç, işletmelere ceza kestirmek değil, çevreye verilen zararı veya riskleri sahada ortadan kaldırmaktır. Mühendisin teknik bilgi birikimiyle işletmeye rehberlik etmesi ve kusurların düzeltilmesi için makul bir süre (termin) tanınması, çevre koruma amacına hizmet eden en rasyonel yöntemdir. Çevre danışmanına, sorunun büyüklüğüne göre inisiyatif alarak bir iş planı (termin) yapma yetkisi verilmesi, sanayicinin de acele ve niteliksiz geçici çözümler yerine kalıcı yatırımlar yapmasını teşvik edecektir.

MADDE 8- (1) Bu Yönetmelik uyarınca Bakanlığa yapılacak başvurular 6 ncı maddede belirtilen şartlar sağlanarak, elektronik veya mobil imza ile sistem üzerinden yapılır. Başvurularda başvuru ücretinin yatırıldığını gösteren ödeme belgesi ile birlikte aşağıdaki belgelerin sisteme yüklenmesi istenir: c) Çevre danışmanlık firması başvurusunda; 1) Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, 2) Firmada çalışan tüm personelin	MADDE 8- (1) Bu Yönetmelik uyarınca Bakanlığa yapılacak başvurular 6 ncı maddede belirtilen şartlar sağlanarak, elektronik veya mobil imza ile sistem üzerinden yapılır. Başvurularda başvuru ücretinin yatırıldığını gösteren ödeme belgesi ile birlikte aşağıdaki belgelerin sisteme yüklenmesi istenir: c) Çevre danışmanlık firması başvurusunda; 1) Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi, 2) Firmada çalışan tüm personelin	c) Çevre danışmanlık firması başvurusunda; 2) Firmada çalışan tüm personelin sosyal güvenlik kurumu işe giriş bildirimleri ve bağkur veya sigorta hizmet dökümleri ile personel firma sahibi veya ortağı ise bu durumu gösteren güncel tarihli resmi belgeler,
--	--	---

GÖRÜŞ FORMU*

sosyal güvenlik kurumu işe giriş bildirgeleri ve bağkur veya sigorta hizmet dökümleri ile personel firma sahibi veya ortağı ise bu durumu gösteren güncel tarihli resmi belgeler, 3) Son 180 gün içinde alınan yer uygunluk yazısı.	sosyal güvenlik kurumu işe giriş bildirgeleri ve bağkur veya sigorta hizmet dökümleri ile personel firma sahibi veya ortağı ise bu durumu gösteren güncel tarihli resmi belgeler, 3) Son 180 gün içinde alınan yer uygunluk yazısı. 4) Geçerli Büro Tescil Belgesi	
Değerlendirme		
Personel, çevre yönetim birimi ve firmaların denetimi MADDE 11- (3) Denetimler sonrasında verilen ceza puanlarının denetim tarihinden itibaren 30 gün içinde sisteme girilmesi gerekir, bu ceza puanları sistem üzerinden onaylandığı tarihten itibaren dört yıl geçerlidir.	Personel, çevre yönetim birimi ve firmaların denetimi MADDE 11- (4) Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (r) bendinde belirtilen aykırılıkları aylık faaliyet raporuna yazmayan ve süresi içinde yetkili makama bildirmeyen çevre danışmanlık firmalarına Çevre Kanununun 20 nci maddesi (m) bendi gereği idari para cezası verilir. İşletmede birden fazla aykırılık olması halinde, bu idari para cezası, her aykırılık için ayrı ayrı uygulanır.	Personel, çevre yönetim birimi ve firmaların denetimi MADDE 11- (3) Denetimler sonrasında verilen ceza puanlarının denetim tarihinden itibaren 30 gün içinde sisteme girilmesi gerekir, bu ceza puanları sistem üzerinden onaylandığı tarihten itibaren bir yıl geçerlidir.
Değerlendirme		
Geçmiş yıllarda alınmış ve işletmenin bugünkü performansını yansıtmayan eski ceza puanlarının birikerek 4 yıl boyunca taşınması, firmaların yeterli belgelerinin iptal olmasına ve dolayısıyla buralarda çalışan meslektaşlarımızın bir anda işsiz kalmasına zemin hazırlayabilir. Sektördeki istihdam güvencesini korumak ve makul hata paylarını zamana yayarak eritebilmek için ceza puanı sicilinin yıllık periyotlarla yenilenmesi elzemdir.		

GÖRÜŞ FORMU*

Yeterlik belgelerinin askıya alınması ve iptali MADDE 12- (1) Denetimler sonunda personelin veya çevre yönetim birimlerinin veya firmaların; b) Ek-1 personel değerlendirme formu veya Ek-2 çevre yönetim birimi değerlendirme formu veya Ek-3 çevre danışmanlık firması değerlendirme formunda yer alan ceza puanları toplamının son dört yıl içinde 100 ceza puanı olması halinde, yeterlik belgeleri 180 gün süre ile askıya alınır. (5) (Danıştay Dördüncü Dairesinin 14/10/2025 tarihli ve E.:2023/11532; K.:2025/5244 sayılı kararı ile iptal fıkra; Denetimler sonunda personelin veya çevre yönetim birimlerinin veya firmaların; a) Yanlış veya yanıltıcı bilgi verdiğinin veya belge düzenlediğinin tespit edilmesi halinde, b) Çevre kirliliğine sebep olacak şekilde, işletmenin çevre yatırımı yapmamasına veya eksik yapmasına yol	Yeterlik belgelerinin askıya alınması ve iptali MADDE 12- (5) Denetimler sonunda personelin veya çevre yönetim birimlerinin veya firmaların; a) Yanlış veya yanıltıcı bilgi verdiğinin veya belge düzenlediğinin tespit edilmesi halinde, b) Çevre kirliliğine sebep olacak şekilde, işletmenin çevre yatırımı yapmamasına veya eksik yapmasına yol açacak durumları raporlarda belirtmediğinin tespit edilmesi halinde, c) Ceza puanı toplamının son dört yıl içinde 200 ceza puanına ulaşması halinde, yeterlik belgeleri iki yıl süre ile iptal edilir.	Yeterlik belgelerinin askıya alınması ve iptali MADDE 12- (1) Denetimler sonunda personelin veya çevre yönetim birimlerinin veya firmaların; b) Ek-1 personel değerlendirme formu veya Ek-2 çevre yönetim birimi değerlendirme formu veya Ek-3 çevre danışmanlık firması değerlendirme formunda yer alan ceza puanları toplamının son bir yıl içinde 100 ceza puanı olması halinde, yeterlik belgeleri 180 gün süre ile askıya alınır. (5) Denetimler sonunda personelin veya çevre yönetim birimlerinin veya firmaların; c) Ceza puanı toplamının son bir yıl içinde 200 ceza puanına ulaşması halinde, yeterlik belgeleri iki yıl süre ile iptal edilir.
---	---	---

GÖRÜŞ FORMU*

<i>açacak durumları raporlarda belirtmediğinin tespit edilmesi halinde,</i> <i>c) Ceza puanı toplamının son dört yıl içinde ikinci kez 100 ceza puanı olması halinde,</i> <i>yeterlik belgeleri iki yıl süre ile iptal edilir.)</i>		
Değerlendirme		
Ceza puanlarının 4 yıllık birikimli bir süreçte değerlendirilmesi, serbest piyasada faaliyet gösteren meslektaşlarımız ve firmalar için orantısız bir tasfiye mekanizmasına dönüşmektedir. Değerlendirmenin 'son bir yıl' esasına göre yapılması; geçmiş dönemlerdeki basit idari kusurların, mevcut iş performansı yüksek olan yapıları geriye dönük olarak mağdur etmesini önleyecek ve adil bir sicil yönetimini mümkün kılacaktır. Yeterlik belgesinin iki yıl süreyle iptal edilmesi yaptırımı, çevre mühendisinin mesleki faaliyetini, firmanın ise ticari varlığını sonlandırmaktadır. Anayasal çalışma hakkını doğrudan engelleyen bu işlemin uygulanabilmesi için ihlalin ağırlığı ve sürekliliği esas alınmalıdır. Puan eşiğinin 200'e çıkarılması; zor saha koşullarında kusur üretebilecek iyi niyetli uygulayıcıları koruma altına alırken, suistimali süreklilik haline getiren yapıları sektörden tasfiye edecek adil bir denge sağlayacaktır.		
Asgari fiyat tarifi MADDE 17- (4) Aylık asgari fiyat; sözleşmelerin imzalandığı tarihte geçerli olan, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca belirlenen katma değer vergisi hariç aylık net asgari ücretin Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği EK-1 listesinde yer alan işletmeler için 1/2'sine, EK-2 listesinde yer alan işletmeler için ise 1/3'üne, var ise		Asgari fiyat tarifi MADDE 17- (4) Aylık asgari fiyat; sözleşmelerin imzalandığı tarihte geçerli olan, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca belirlenen katma değer vergisi hariç aylık net asgari ücretin Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği EK-1 listesinde yer alan işletmeler için yüzde yetmişine, EK-2 listesinde yer alan işletmeler için ise yüzde

GÖRÜŞ FORMU*

işletmenin her çevre izni veya çevre izin ve lisans konusu için ayrı ayrı olacak şekilde Bakanlıkça belirlenen çevre izin ve lisans birim fiyat bedellerinin yüzde beşi eklenerek hesaplanır. Bu fiyat hizmet verilecek her ay için ayrı ayrı belirlenir.		ellisine, var ise işletmenin her çevre izni veya çevre izin ve lisans konusu için ayrı ayrı olacak şekilde Bakanlıkça belirlenen çevre izin ve lisans birim fiyat bedellerinin yüzde beşi eklenerek hesaplanır. Bu fiyat hizmet verilecek her ay için ayrı ayrı belirlenir.
Değerlendirme		
Bu yönetmelik değişikliği ile çevre danışmanlık firmalarının Odamızdan Büro Tescil Belgesi (BTB) alması ayrıca 6235 sayılı TMMOB Kanunu ve Danıştay Altıncı Dairesinin E:2020/490 ve E:2020/527 sayılı dosyalarında açılan davalarda, sırasıyla Dairenin 20/10/2021 tarih ve E:2020/490, K:2021/11631; E:2020/527, K:2021/11630 sayılı kararlarıyla bünyelerinde çalışan tüm çevre mühendislerini BTB ile tescil ettirmesi gerektiğinden, çevre mühendislerinin insani ve mesleki onura yakışır bir ücret alabilmesi ve firmaların bu istihdam maliyetlerini karşılayabilmesi doğrudan danışmanlık firmalarının işletmelerden tahsil edeceği asgari fiyat tarifesine bağlıdır. Çevre Yönetim Hizmetleri Yönetmeliğinde yapılacak değişiklik ile, yürürlükte olan asgari ücret tarifesinde yer alan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği EK-1 listesinde yer alan işletmeler için 1/2 (%50) ve EK-2 listesinde yer alan işletmeler için 1/3 (%33) oranları, bir firmada çalışan mühendislerin maaş, SGK primi, stopaj, yol, yemek ve ofis giderlerini karşılayamamaktadır. Firmaların gelir kalemlerinin de Odamızın önerdiği üzere EK-1 listesinde yer alan işletmeler için %70'e, EK-2 listesinde yer alan işletmeler için %50'ye yükseltilmesi ekonomik bir zorunluluk haline gelmiştir.		
Yükümlülüklerin sağlanması GEÇİCİ MADDE 2- (Danıştay Dördüncü Dairesinin 14/10/2025 tarihli ve E.:2023/11532; K.:2025/5244 sayılı kararı ile iptal fıkra; (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce çevre danışmanlık firması yeterlik belgesi almış firmalar 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen personel ile ilgili şartları bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren en geç 90 gün	Yükümlülüklerin sağlanması GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce çevre danışmanlık firması yeterlik belgesi almış firmalarda 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen firmanın ortaklık payı bakımından ortaklarının yüzde ellisinden fazlasının çevre yönetimi hizmeti yeterlik belgesine sahip olması ile ilgili şart aranmaz.	

GÖRÜŞ FORMU*

çinde sağlamakla yükümlüdür. (2) 7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen aylık faaliyet raporlarının ıslak imzalı olarak hazırlanmasına devam edilir. Ancak 1/1/2024 tarihinden itibaren, aylık faaliyet raporlarının ve aylık ziyarete ilişkin ön değerlendirmelerin sistem üzerinden kaydedilmesi, aylık faaliyet raporlarının işletme sahibi veya sorumlusu ile birlikte elektronik veya mobil imza ile sistem üzerinden imzalanması zorunludur. (3) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce işletmeler ile çevre danışmanlık firmaları arasında yapılan sözleşmeler, 1/1/2023 tarihinden itibaren 17 nci maddede belirtilen asgari fiyat tarifesi esas alınarak yenilenir. Ancak asgari fiyata eşit veya bu fiyatın üzerinde ücret ile sözleşme imzalanması durumunda sözleşmenin yenilenmesine gerek yoktur.)	Ancak firmanın ortaklık yapısının değişmesi halinde yeni şarta uyulması zorunludur. (2) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce çevre danışmanlık firması yeterlik belgesi almış firmalar 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen Büro Tescil Belgesi ile ilgili şartı bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren en geç 90 gün içinde sağlamakla yükümlüdür.																			
Değerlendirme																				
Ek-3 ÇEVRE DANIŞMANLIK FİRMASI DEĞERLENDİRME FORMU <table border="1" data-bbox="219 1225 766 1372"> <tr> <th>Sıra</th> <th>Uygunsuzluklar</th> <th>Verilecek Ceza Puanı</th> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </table>	Sıra	Uygunsuzluklar	Verilecek Ceza Puanı				Ek-3 ÇEVRE DANIŞMANLIK FİRMASI DEĞERLENDİRME FORMU <table border="1" data-bbox="842 1225 1393 1340"> <tr> <th>Sıra</th> <th>Uygunsuzluklar/Aykırılıklar</th> <th>Verilecek Ceza Puanı</th> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </table>	Sıra	Uygunsuzluklar/Aykırılıklar	Verilecek Ceza Puanı				Ek-3 ÇEVRE DANIŞMANLIK FİRMASI DEĞERLENDİRME FORMU <table border="1" data-bbox="1467 1184 2022 1378"> <tr> <th>Sıra</th> <th>Uygunsuzluklar/Aykırılıklar</th> <th>Verilecek Ceza Puanı</th> </tr> <tr> <td>19-</td> <td>İşletmede tespit edilen aykırılıkların düzeltilmesine yönelik oluşturulan termin süresi</td> <td>10</td> </tr> </table>	Sıra	Uygunsuzluklar/Aykırılıklar	Verilecek Ceza Puanı	19-	İşletmede tespit edilen aykırılıkların düzeltilmesine yönelik oluşturulan termin süresi	10
Sıra	Uygunsuzluklar	Verilecek Ceza Puanı																		
Sıra	Uygunsuzluklar/Aykırılıklar	Verilecek Ceza Puanı																		
Sıra	Uygunsuzluklar/Aykırılıklar	Verilecek Ceza Puanı																		
19-	İşletmede tespit edilen aykırılıkların düzeltilmesine yönelik oluşturulan termin süresi	10																		

GÖRÜŞ FORMU*

	19-	İşletmede tespit edilen aykırılıkların 30 gün içinde yetkili makama bildirilmemesi	30		bitimine müteakip 30 gün içinde yetkili makama bildirilmemesi	
Değerlendirme						
Çevre Danışmanlık Firması Değerlendirme Formu taslak metin, sahada tespit edilen bir aykırılığın 30 gün içinde doğrudan bildirilmemesini cezalandırmaktadır. Oysa çevre yönetiminin asıl amacı kirliliği önlemektir. Önerimiz doğrultusunda, ceza mekanizmasının çalışabilmesi için öncelikle "oluşturulan termin süresinin bitmesi" gerekir. İşletmeye sorunu düzeltmesi için verilen sürenin dolmasının ardından, eğer hala aykırılık giderilmemiş ve bu durum 30 gün içinde yetkili makama bildirilmemişse ceza kesilmelidir.						

Bu form aylin.ozman@csb.gov.tr adresine de 22/06/2026 tarihine kadar gönderilmelidir.

NOT: Mevcut metin ve taslak metin sütunları karşılaştırma cetveli ile aynı renk ve biçimde oluşturulur. Teklif metni ile yapılacak değişiklikler ise farklı renkte gösterilir.